

S faksa u vrtić

Marina Gabelica

studentica Učiteljske akademije u Zagrebu

Kao što neki mudrac jednom reče: "Znam samo da ne znam ništa!" A tko manje zna od nas studenata? I nisu naši stari lagali kad su rekli da mudracem postaješ tek nakon godina iskustava.

Započnimo ovo kao dnevnik jedne studentice Učiteljske akademije. U ovom trenutku vas možda ne zanima činjenica da je ona studentica, već to što će jednom možda baš vaše dijete doći u njezine ruke.

Citat: "Učiteljsku Akademiju sam upisala jer nisam upala na Filozofski. Pa što! Traje samo dvije godine. To mi je kao produžena srednja škola!"

Logičan izbor, rekli bismo. Da, ali sve dok ne dodemo u poziciju da se naše dijete upisuje u vrtić. E, onda bismo željeli dobiti najbolju tetu, kreativnu i nadasve obrazovanu. Istini na volju, obrazovanje je danas gotovo svakome dostupno. Ali postavlja se pitanje kvalitete tog obrazovanja.

Studenti sami priznaju da *štrebaju* za ispite i da pravo znanje dobivaju tek kroz praksu. Uz dužno poštovanje predivnim profesorima koji su nakon godina vlastitog iskustva došli u poziciju da nam predaju, ipak ostaje neosporna činjenica da se gradimo tek kroz vlastito iskustvo.

"U redu, nabavila sam skriptu iz psihologije, položila sam ispit. Super! Znam definirati razvojne faze predškolskog djeteta, znam što je Pavlovljević efekt. Možda jednom to uspijem unovčiti na nekom kvizu, najbolje na Milijunašu. Još malo pa ću diplomirati; onda slijedi stručni ispit (kojemu je i sam naziv apsurdan). Naučit ću Ustav Republike Hrvatske, *odšljakat* što trebam i *na konju* sam. (Ne daj Bože da se ovo "stručni" odnosi i na moj odnos s djecom i prirodan talent u radu s njima.) Onih nekoliko javnih predavanja izgurat ću nekako: nabavit ću gomilu materijala za ispadnem kreativna, nabacit ću osmijeh od uha do uha dok me ne zaboli vilica i svi će misliti: jao,

od vrtića do fakulteta

kako je draga, kako voli djecu! I da položim s dvojkom, tko će ti ga znati?"

Znate li, dragi moji, koliko puta sam čula ovakvu priču na Akademiji? Bezbroj. Sugava nam se budućnost piše ako svi ovako razmišljaju. Na sreću, ipak ima onih koji svoj poziv osjete u srclini i voljni su znati i naučiti kako bi pomogli svojoj budućoj djeci.

Ali ostaje činjenica da i njima, bez obzira na volju i želju, matični fakultet ne pruža dovoljno. Preostaje nam mogućnost stručnog usavršavanja, ali tek pošto smo Akademiju završili. Naime, studiranje na *produženoj srednjoj školi* ipak nije tako lako kako se čini. Svaki će vam student spomenute Akademije barem svojim izgledom (veliki podočnjaci i umorne noge) dokazati da mu radni dan traje od 8 do 20 sati, zanemarimo li dugonočno pripremanje za predavanja ili učenje za ispit. Vremena je malo, obveza mnogo.

U ovom trenutku gledam papir koji visi na zidu, a na kojem se nalazi popis knjiga koje želim pročitati jer su super zanimljive i pune praktičnih savjeta. Popis je, doduše, požutio od čekanja da položim još jedan *štreberski* ispit. Ponekad mi se čini da ću tek kad diplomiram imati vremena za učenje. Ono što me vodi kroz studij jesu laički osjećaji da *ja jesam za to*.

Teorija ili praksa

Pretpostavimo da osobe koje rade s djecom već dugi niz godina poznaju određene šablone ponašanja u djece koja su doživjela neku traumu. Niz iskustava urodio je praktičnim znanjem. Ali što je s mladim odgajateljicama koje nisu još uvježbale *oko sokolova*? Mogu li one, vođene svojom prirodnom intuicijom, locirati alarmantne slučajeve poremećaja u ponašanju djeteta koje upućuje na svojevrsnu traumu? Ili će deseci djece proći kroz njihove ruke prije nego teta *skuži* da nešto ne štima?

Po tom pravilu, rijetko bi koje dijete trebalo dolaziti u ruke pripravnicima i onima ispod 7 godina staža.

Kroz razgovor sa svojim kolegicama osjetila sam ipak da je velik broj njih osjetljiv na spomenute alarme i da su pritom puno strpljivije i otvorenije. Posebno su osjetljive na *tvz. tužnu djecu* i vođene vlastitim životnim iskustvom dopuštaju djeci da se otvaraju svojim tempom. Današnji bi odrastao čovjek, intelektualac, svjetski putnik i kritičar, morao moći svoju tugu elokventno sročiti na barem tri svjetska jezika. Ali, može li? Teško. Pa kako i zašto onda očekivati da bi dijete, čija glavna komunikacije ne leži u jeziku, trebalo otvoreno i hladnokrvno zboriti o nečemu što ga tišti? Čini se da glavina *prepoznavanja* ipak leži u promatranju i intuiciji.

I usprkos strahu od nedostatka prakse, vođena vlastitim iskustvima i onima svojih kolegica, došla sam do zaključka da, iako iskustvo doista nosi jednu težinu, velik dio leži i u nama samima i našoj otvorenosti. Iskustvo studentica koje ću ovdje spomenuti pokazat će vam da je ponekad baš ta *svježina* u radu presudna za njegovu kvalitetu.

Priča o Stjepanu

I ovaj se dječak prvenstveno može okarakterizirati kao *tužno dijete*. Uvijek je bio odvojen od skupine, stisnutog tijela i tihog govora. *Veliki* su odlučili da mu dobro pristaje etiketa djeteta s poteškoćama, dok sam ja u njemu vidjela osobu nadprosječnog intelekta i goleme fantazije. Intuicija mi je govorila da ovaj dječak glasno zove u pomoć. Na pitanje odgojiteljci o razlozima njegova ponašanja, dobila sam odmahivanje rukom i satiričan komentar. Zнала sam satima boraviti s njim, samo ga promatrajući u tišini i dopuštajući mu da mi se sam obrati. Nudila sam mu boljice, i dok su druga djeca crtala raznobojno cvijeće, on je bojom crtao po zraku neke samo njemu poznate forme. Kad sam naposljetku pomislila da je moja pažnja uzaludna, jednog mi je jutra iznenada prišao i doslovce gurnuo svoj crtež u ruke. U prvi tren zapanjena, promotrla sam crtež i, priznajem, nisam ga odmah razumjela. Bio je to veliki trokut okrenut naopačke. Tek pošto sam dopustila prvotnom dojmu da se stiša, dobila sam osjećaj da se ovdje radi o ptičjoj perspektivi. Kasnije sam doznala da je Stjepan pao sa sedmog kata svoje zgrade i da se panično boji visina.

Nisam mu znala pomoći. Voljela bih da jesam. Ali tješim se spoznajom da sam ga – vidjela.

Prema priči ove studentice, koja me potresla do kostiju, a i prema sličnim vlastitim iskustvima, shvatila sam da su putevi Gospodnji doista čudni. Poslao me na Akademiju koja će me promaknuti u odgojitelja i učitelja. I nekako mi se cijela strka oko naporne prakse, mnogo ispita i štrebanja, napokon učinila nužnom jer će mi omogućiti da jednog dana doista sretnem dijete kojem mogu pomoći.

Ne nađem li rješenja u knjigama, potražiti ću ih od odgojitelja koji imaju više iskustva. Nadam se da će moji budući kolege htjeti biti moji učitelji, ali da će dopustiti i mojoj smiješnoj naivnosti da ih nečemu pouči. Možda time napokon prekinemo granicu teorije i prakse.

Nadam se i tome da ću zauvijek ostati ovakav entuzijast i da se neću pomamiti za svojim autoritetom. Jer mnogi će svoju odgojiteljsku nadmoć pretpostaviti djetetovu ritmu otvaranja i tražiti od njega da nam – kaže. Možda bismo ipak, za početak, trebali samo – gledati. •